

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **V. F.**, zastoupeného opatrovnicí A. Č., pracovnicí Městského soudu v Praze, právně zastoupeného Michalem Benčokem, advokátem se sídlem v Praze 1, Václavské nám. 17, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 7. 2003, č. j. 6 Az 77/2003 – 22,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Odměna Michala Benčoka, advokáta se sídlem v Praze 1, Václavské náměstí 17, **se určuje** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. 7. 2003, č. j. 6 Az 77/2003 – 22, zamítl žalobu stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 13. 11. 2002, č. j. OAM-12481/VL-10-BE07-2001, kterým stěžovateli nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl,

že skutečnosti tvrzené stěžovatelem jako důvody žádosti o udělení azylu nelze podřadit pod žádnou ze skutečností taxativně uvedených v § 12 zákona o azylu. Jako důvod jeho žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl legalizaci pobytu v České republice, aby zde mohl žít a pracovat. Na Ukrajině podnikal, pak si ho všimly kriminální živly, vymáhaly po něm peníze, několikrát se kvůli tomu s rodinou přestěhoval, a nakonec prodali byt. Na nikoho se s žádostí o pomoc neobrátil. Městský soud konstatoval, že ministerstvo se ve svém rozhodnutí zabývalo i podmínkami ustanovení § 14 zákona o azylu, přičemž důvody pro udělení humanitárního azylu neshledalo. Na udělení humanitárního azylu není ostatně právní nárok a záleží pouze na uvážení ministerstva. Důvody hodné zvláštního zřetele v daném případě nejsou dány. Skutečnost, že rodina stěžovatele žije v České republice již dva roky, manželka zde podniká a dcera studuje, nelze označit za důvody zvláštního zřetele hodné. Skutečný stav byl zjištěn dostatečně, když ministerstvo při svém rozhodování vycházelo z výpovědí stěžovatele, jakož i z objektivních informací o situaci v zemi jeho původu. Tyto informace mu byly předloženy při pohovoru, stěžovatel se s nimi seznámil, žádné další důkazy nebo doplnění nenavrhoval. Rovněž právní závěry učiněné ministerstvem odpovídají podle názoru městského soudu zjištěnému skutkovému stavu.

Stěžovatel podal proti tomuto rozsudku v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), tj. z důvodu nezákonnosti spočívajícím v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel namítal, že v průběhu řízení nebyl zjištěn úplně a správně přesný stav věci, důkazy, které si městský soud opatřil byly neúplné a zakládaly se fakticky na zprávách Ministerstva zahraničí USA, Velké Británie a České republiky, které líčí situaci na území a zmiňují se mj. o tom, jak na Ukrajině vypadá ekonomická a bezpečnostní situace. Situaci na území Ukrajiny v tomto pohledu nelze rozhodně brát jako stabilizovanou a z tohoto důvodu nemohl městský soud posoudit správně skutkové a právní otázky, které pro své rozhodnutí potřeboval. Napadená rozhodnutí vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 91 zákona o azylu. Nebylo dostatečně přihlédnuto k odst. 1) písm. a) citovaného ustanovení. Městský soud nedostatečně přihlédl zejména k soustavnému porušování lidských práv na území Ukrajiny. Současná dlouhotrvající praxe je taková, že stěžovatel nemůže bez přímého ohrožení života vykonávat živnost nebo pracovat na území Ukrajiny. Jeho nárok na udělení azylu lze podřadit pod § 12 písm. b) zákona o azylu, jelikož má neustále odůvodněné obavy o svůj život. Mocenské orgány Ukrajiny se nevěnují svým úkolům, vše je podřízeno jen plnění úkolů nejvyšší priority, tj. případů kde jsou již mrtví nebo více mrtvých a má na tom zájem sama vláda či nejvyšší politické kruhy. Vláda na území Ukrajiny není schopna zajistit ochranu občanů před neobyčejně vysokým stupněm kriminality. Důkazem toho jsou i zprávy z poslední doby, ze kterých jasně vyplývá, že mocenské orgány s největší námahou monitorují řádění mafiánů a jejich boj o rozdělení a udržení sfér vlivu. O ochranu občanských práv a zabezpečení klidu pro ty občany, kteří nemají známé na policii, se státní orgány vůbec nestarají, nemají pro to čas ani prostor. V celé oblasti Ukrajiny jsou velice široce praktikovány metody vydírání za účelem získání finančních prostředků pro různé skupiny mafiánů a kriminálních živlů. Stěžovateli bylo vyhrožováno ublížením na zdraví či životě, ale takovými formami, že se toto nedá prokázat, jelikož nejsou svědci ani jiné důkazy. Městský soud nesprávně posoudil bezpečnostní situaci na území Ukrajiny a v důsledku toho došlo k nesprávným rozhodnutím, kterými byla porušena jeho práva. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení a přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti namítal, že ministerstvo nezjistilo úplně a správně přesný stav věci, Nejvyšší správní soud se ztotožnil s městským soudem v závěru, že správní řízení netrpělo vytýkanými vadami, pro něž by městský soud měl napadené správní rozhodnutí zrušit. Ministerstvo se zabývalo všemi skutečnostmi, které stěžovatel v řízení uvedl a ke zhodnocení situace v oblasti lidských práv na Ukrajině využilo několika různých zdrojů informací. V řízení vycházelo zejména z údajů uvedených stěžovatelem v žádosti o udělení azylu, v doplněném ručně psaném prohlášení o důvodech žádosti a z protokolu o pohovoru provedeném v souladu s § 23 zákona o azylu. Stěžovatel podrobně vylíčil situaci rodiny a důvody, které jej vedly k odchodu z vlasti. K získání informací o situaci na Ukrajině si ministerstvo opatřilo zprávu Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 1999, 2000 a 2001, aktuální informace ČTK a další objektivní informace, které jsou součástí správního spisu. Po provedeném pohovoru měl stěžovatel možnost vyjádřit se k podkladům pro správní rozhodnutí, této možnosti využil a svým podpisem potvrdil, že byl seznámen s obsahem zpráv, že s ním souhlasí a nežádá doplnění. Ministerstvo tak zjistilo skutkový stav věci způsobem a v míře, která mu umožnila učinit závěr, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu. Nelze proto dovodit, jak tvrdí stěžovatel, že ministerstvo nezjistilo řádně skutkový stav.

Námitku stěžovatele, že důkazy, které si městský soud opatřil, byly neúplné a zakládaly se fakticky na Zprávě Ministerstva zahraničí USA, Velké Británie a České republiky, což vedlo k nesprávnému posouzení bezpečnostní situace na Ukrajině, považuje Nejvyšší správní soud za nedůvodnou. Stěžovatel v žalobě namítal, že ministerstvo před vydáním rozhodnutí nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci, důkazy, které si ministerstvo opatřilo před vydáním rozhodnutí, nebyly úplné, rozhodnutí nevyplývá ze zjištěných podkladů a že nedostatečně objasnilo důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí, čímž porušilo § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů, ale toto své obecné tvrzení nijak nekonkretizoval. Stěžovatel tak pouze obecně namítal nezákonnost správního rozhodnutí, aniž by ke svým tvrzením o porušení citovaných ustanovení uvedl konkrétní argumentaci. Protože městský soud je v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s. vázán žalobními body, přezkoumal napadené správní rozhodnutí v rozsahu vymezeném v žalobě a dospěl k závěru, že ministerstvo vycházelo při svém rozhodování z údajů uváděných stěžovatelem, zpráv o politické a ekonomické situaci a stavu dodržování lidských práv na Ukrajině a aktuálních informací ohledně ekonomické a bezpečnostní situace na Ukrajině z databáze ČTK. Městský soud tedy zcela správně přezkoumal žalobou napadené správní rozhodnutí pouze z hlediska, zda ministerstvo mělo dostatek podkladů pro zjištění skutečného stavu věci, aniž by se musel, s ohledem na formulaci žalobního bodu, těmito podklady věcně zabývat.

Stěžovatel dále namítal, že napadená rozhodnutí vycházela z nesprávného právního výkladu ustanovení § 91 zákona o azylu, a že nebylo dostatečně přihlédnuto k odst. 1 písm. a) tohoto ustanovení. Kasační stížnost je v této části nepřípustná, neboť se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu

zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z citovaného ustanovení vyplývá, že podmínky pro udělení azylu splňuje cizinec, je-li ve vztahu k jeho osobě zjištěno, že je pronásledován, respektive má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uplatňování určitých politických práv a svobod či politických názorů nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k určité skupině obyvatel (rasové, náboženské, národnostní, sociální). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Pronásledováním však není ani případný masový výskyt negativních jevů v určité zemi nebo její části za předpokladu, že nejde o součást státní politiky. Jestliže orgány státní moci negativní jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý či stoprocentní efekt.

V daném případě stěžovatel v průběhu správního řízení o udělení azylu uvedl, že na Ukrajině podnikal, byl na něj vyvíjen nátlak kriminálními živly, aby zaplatil určitou peněžní částku, což však odmítl. Následně mu tyto osoby vyhrožovaly. Proto se spolu s rodinou několikráte přestěhovali, ale problémy měl neustále. Stěžovatel se neobrátil se žádostí o pomoc ani na policii, ani na jinou státní či nestátní organizaci. Stěžovatel i jeho manželka poté bydleli na vesnici, kde nebyla práce a měli ekonomické problémy. Manželka pak v březnu 2001 odjela do České republiky, kam ji stěžovatel v červnu 2001 následoval. Jejich dcera přijela za nimi asi za 4 měsíce. Stěžovatel pobýval na území České republiky nelegálně, dne 28. 11. 2001 byl zadržen cizineckou policií a bylo mu uděleno správní vyhoštění. O azyl požádal z důvodu legalizace pobytu na území České republiky. Další důvody, pro které podal žádost o udělení azylu, neuvedl.

Tyto stěžovatelem tvrzené osobní problémy se soukromými osobami nemohou být proto bez dalšího hodnoceny jako pronásledování z důvodů stanovených v ustanovení § 12 zákona o azylu, což také v souladu se zákonem dovodilo jak ministerstvo, tak i městský soud. Subjektivní právo na azyl je právem na nezbytnou ochranu v případě pronásledování nebo odůvodněného strachu před pronásledováním, ale nikoliv právem vybrat si zemi, v níž chce cizinec žít a pracovat a kde si chce legalizovat tímto způsobem pobyt. Udělení azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území České republiky, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

O stěžovatelem podaném návrhu, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek podle ust. § 107 s. ř. s., který byl uplatněn až v doplnění kasační stížnosti ze dne 30. 5. 2005,

Nejvyšší správní soud nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ust. § 56 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

Stěžovateli byl pro řízení o kasační stížnosti soudem ustanoven zástupcem advokát a podle § 35 odst. 7 s. ř. s. platí v takovém případě odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle § 9 odst. 3 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů, náleží advokátovi odměna za jeden úkon právní služby (písemné podání soudu) 1000 Kč a podle § 13 odst. 3 citované vyhlášky náhrada hotových výdajů v částce 75 Kč, celkem tedy 1075 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu